

Influenta Romana asupra Daciei

Contents

1	Introducere	1
2	Influenta directa inainte de ascensiunea lui Traian	1
3	Cucerirea Daciei si urmarea	2
4	religie	3
5	Limba	3
5.1	ordinea cuvintelor si inflectie	3
5.2	Vocabular comun	4

1 Introducere

In aceasta lucreare urmaresc sa discut istoria directa intre Daci si Romani dar deasemenea parte din influenta avuta de catre Romani asupra descendentilor Daco-Romanilor, in special viitoare limba romanica urmand sa devina principala limba romanica in europa de est.

2 Influenta directa inainte de ascensiunea lui Traian

Mai intai, cine erau Daci? Daci erau un popor Traco-Phrygic, care par sa fi originat in nord-vestul Anatoliei. Rezervele ridicare minerale, in special de aur ale Daciei si pozitia sa deja au dus la contact cu Persi, Egipteni, Scythia si Greci, de la care luasera multe lucruri. [1]

Dupa ce Burebista unificase grupurile separeate de Daci organizand federatii cu triburile mai putin dezvoltate la frontierele sale, regatul sau devenise nucleul poate singurului posibil imperiu barbar in Europa, cu destula putere pentru a fi un rival al Romei inusi. Desi regele Burebista urma sa moara, regatul sau impartit si pierzand majoritatea teritoriilor sale ne-centrale, ei au continuat lucruri precum incercari de a lansa raiduri sud de Dunare.

Acest lucru a declansat în cele din urma un conflict cand dacii au lansat un raid in Moesia ucigand guvernatorul provinciei si distrugand o armata romana in timp ce împăratul, Domitian era ocupat cu un razboi impotriva tribului Chatti. Domitian s-a miscat rapid pentru a lupta impotriva dacilor conducand o campanie initial reusita care l-a determinat pe regele dac Diurpaneaus sa abdice in favoarea unui anumit Decebal în 86AD, cred ca vom auzi de el mai tarziu - el a incercat sa ofere 2 oferte de pace lui Domitian, ambele fiind respinse inainte ca Domitian considerand conflictul apropiere gata a plecat lasand-ul pe prefectul Praetorean Cornelius Fuscus, care a fost invins si ucis cu armata romana infranta

In 88AD Tettius Julianus in sfarsit a obtinut victoria necesara contra Dacilor, dar si la acest moment superioritate militara nu a putut fi impusa asupra Dacilor deoarece Domitian a trebuit sa se lupte Cu Suebi (Danubieni) si Iazyges, ducand la un tratat de pace comform caruia bani si artizani erau trimisi in schimbul protectiei granitei nordice contra altor Barbari.

Domitian parea sa spere ca v-a putea sa se intoarca la conflict cu Daci dupa ce situatia prezenta se termina, dar nu a apucat niciodata si in 96AD a fost omorat, ducand la ascensiunea lui Nerva, si Nerva urma sa il adopte pe Traian pentru a rezolva instabilitatea, hmm, cred ca vom auzi mai multe si despre el.

3 Cucerirea Daciei si urmarea

Deci, Traian acum recunostea amenintarea lui Decebal acum ca el conducea si - mai important trimitea foarte multi bani acestui rege barbar pe care mai degraba i-ar avea insusi, deci s-a pregatit pentru lansarea unei expeditii de pedepsire, cum pare indicat de bani facuti in 101 care au imaginea lui Mars Ultor, Mars Razbundatorul si care este confirmat de Traian ne-pregating trupele care ar fi necesare pentru control permanent

Doat detalii fragmentare raman ale conflictului dar pare ca dupa ce Romani si-au unit fortele la izvoarele din Aquae, la doar 20 de mile de capital Dacilor, Decebalus a renuntat, acceptand abandonarea fortificatilor, cateva concesiuni prea mici pentru a l-e mentiona specific si abandonarea unor teritorii Romanilor precum Banatul impreuna cu devenirea unui rege client al Romei mai ascultator.

Totusi Decebal nu a devenit un rege client ascultator al Romei, si s-a rearmat, reformat, si a atacat teritoriul al Iazyges pentru suportul oferit tratatului din 103, si a autorizat un atac be forte Romane in 105, deci nu cred ca trebuie mentionat ca Traian a fost surprins si a venit inapoi pentru a lupta un ultim conflict al distrugerii lui Decebal.

Dacia si Decebalus au fost invinsi insfarsit. Crito a raportat ca 500K de Daci fusesera luati prizonieri, multi urmand sa fie trimisi la Roma pentru a lupta drept gladiatori in expozitiile care urmau sa fie parte din triumful lui Traian, intre timp o "curatare sistematica" a teritoriului cucerit este spusa sa fi inceput. Populatia ramasa a fost data afara din teritoriul central si teritoriu a fost dat colonistilor invitati sa vina din provincii inconjuratoare.

De aici pentru a termina istoria directa si militara intre Roma si Dacia Roma urma sa aiba un imparat de origine Traca (nu Dacia, dar mi s-a parut un fapt interesant) drept primul imparat barbar (barbar roman, nu de fupa frontiere).

Deasemenea in criza secolului 3 avem cateva probleme interpretand surse dese ori contradictorii, fabricati si altele, dar in esenta Roma era intr-un ciclu de incercarea fixarii unei probleme prin luare trupelor de pe alt front unde alta problema aparea, si daca guvernatorul local rezolva o situatie fara ajutor imperial era proclamat imparat de trupele sale ducand la un razboi civil, deasemenea imperiul s-a impartit in 3 la timpul cand Aurelian luase puterea cu haos pe aproape toate fronturile chiar daca ultimul imparat, Claudius, castigase cateva batalii.

Deja acum minele de aur ale Daciei secasera, si nimeni care traise cand Dacia fusese cucerita mai traia, Dacia adauga 500 de mile la perimetrul teritoriului frontierei imperiului, deci Aurelian a ordonat evacuarea provinciei inceata, facand situatia clara, trupele urmau sa se intoarca sud de Dunare. Unii ramasesera in Dacia dar majoritatea au plecat cu Romani, cu Gotii primind permisiunea sa migreze in Dacia, unde urmau sa serveasca drept o granita cu triburile Germanice, facand frontiera mai mica si adaugand o extra protectie!

Totusi, Romani credeau ca Terminus, Dumnezeul granitelor cand planta o granita Romana nu putea sa fie miscat nici chiar de Jupiter, deci intelegand ca optica abandonarii unei provincii complet incorporate nu erau favorabile Aurelian a numit o noua provincie "Dacia" sud de Dunare, dar, desi inca era o provincie numita Dacia, fosta Dacie nu mai era parte din imperiu. [2] [3] [4]

4 religie

Deasemenea a mai fost o scurta perioada in timpul conducerii lui Constantin cel Mare cand Dacia inferioara a fost re-ocupata dar in final acesta este sfarsitul perioadei acesteia, Roma nu mai controleaza Dacia, dar- perioada de control Roman direct si influenta in special dupa acest Constantin Crestina impreuna cu influenta ortodoxa Bizantina vor urma sa aiba un rol mare, urmand sa determine religia principala a statului care intr-o zi urma sa se defineasca drept "Bizantium dupa Bizantium" [5]

5 Limba

Dar asta nu este tot, de sigur, limba fostilor Daco-Romani desi a avut alte influente a pastrat o mare parte din structura gramatica Latina si influente Greci, deci sa exploram unele dintre acestea:

notita: cand discutand despre Greaca vom discuta in general despre Greaca Koine care a fost oficial folosita de Imperiul Bizantin pana la colapsul sau in 1453. Cand discutand despre latina vom folosi proprietatile latinei non-vulgare.

•ordinea cuvintelor si inflectie

Latina, Greaca si Romana au in comun o ordine a cuvintelor flexibila care ajuta in a pune atentia pe ceva anume, Romana totusi contrar limbi Greci sau limbi Latine duce o lipsa de declenzie a substantivelor dupa cazul sau care opreste flexibilitate "totala", totusi cu construci precum activul si pasivul duce o ordine a cuvintelor cat de cat flexibila.

Dar sa ne uitam la ordinea cuvintelor standard, in Romana ordinea standard este SVO (Subiect-Verb-Obiect) (i.e. Eu il imbrac pe el, Eu mananc (mancare)) in timp ce in Latina si Greaca este SOV, inca similar dar oferind un sentiment diferit despre atentia data obiectului si verbului drept ce este facut. Deasemenea de sigur ca trebuie sa discutam despre conjugare. Verbele in toate cele 3 limbi sunt conjugate pentru a arata timp si aspect (i.e. simplu, progresiv, repetat, sfarsit) intr-o forma sau alta. [6] [7]

•Vocabular comun

Romana are in comun in jur de 75% din vocabularul sau cu Latina si despartindu-se cu imperiul devreme a dus la mai putina influenta din Germanica (E.g. 'alb', in loc de a veni din Germanic blank, este alb din Latina 'albus'). Totusi este util de mensionat ca multe dintre cuvintele de origine Latina in vocabular vin din "re-latinizarea limbi Romane". [8]

References

- [1] W. S. Hanson & Ian P. Haynes. *Roman Dacia. The Making of a Provincial Society*. International Roman Archaeology Conference series, 2005.
- [2] Brian W. Jones. *The Emperor Domitian*. Routledge, 1992.
- [3] Julian Bennett. *Trajan Optimus Princeps*. Routledge, 1997.
- [4] Mike Duncan. *Award winning podcast The History of Rome*. (T)HOR, 2012.
- [5] Elisabeta Negrau. *Byzantine Legacy and Modern Greek Influences in the Wallachian Culture of the 17th- 18th Centuries*. Revue des Études Sud-Est Européens, 2009.

- [6] Gerald M. Quinn. *Greek - An Intensive Course*. Fordham university, 1992.
- [7] Thornton Jenkins. *Collar and Daniel's 1st year Latin - revised by Thortnton Jenkins*. Ginn and Company, 1916.
- [8] *An introductory guide to the Romanian Language*. UN Peace Corps, 2015.